మాంసపుజాతి కోళ్ళ పెంపకం

మాంసపు జాతి కోళ్ళను "బ్రాయిలర్స్" అంటారు. ఈ జాతి కోళ్ళు అతి త్వరగా పెరిగి, తిన్నమేతను సులువుగా మాంసంగా మారుస్తాయి. బ్రాయిలర్స్ మాంసం అతి రుచిగాను, మృదువుగాను ఉంటుంది. బ్రాయిలర్ మాంసంలో ఎక్కువ మాంసకృత్తులు (22-25%), తక్కువ శక్తి (150 కిలో కాలరీలు/100 గ్రా.) ఉంటుంది. బ్రాయిలర్ కోళ్ళు తిన్న మేతను ఎక్కువ భాగం మాంసంగా మార్చి, 6 వారాల్లో 2 కిలోల పైగా బరువు తూగే విధంగా శాస్త్రీయంగా రూపొందించబడ్డాయి. వీటి యాజమాన్య పద్ధతులు సాధారణంగా గుడ్ల జాతి వాటిని పోలినప్పటికి, ఇవి కేవలం 5 లేక 6 వారాల వయస్సులో విక్రయించటానికి సిద్ధంగా ఉంటాయి.

జాతులు మరియు వాటి బ్రీడింగ్ పద్ధతులు : న్యూహాంప్‌షైర్, ప్లైమోత్‌రాక్ మరియు వైట్ కార్నిష్ జాతులను బ్రాయిలర్ కోళ్ళ ఉత్పత్తికి ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు. వైట్ కార్నిష్ జాతి కోళ్ళకు పెరుగుదల ఎక్కువ మరియు ఉత్తమ శ్రేణి మాంసాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తాయి. రాక్‌జాతి కోళ్ళు కూడా అతి తొందరగా తక్కువ కాలంలో పెరుగుతాయి. ఈ రకం కోళ్ళు తిన్న మేతను ఎక్కువ భాగం మాంసంగా మారుస్తాయి.

కమర్షియల్ బ్రాయిలర్స్ ఉత్పత్తికి ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధి పరచిన పితృ మరియు మాతృ వంశాలను వాడాలి. మన దేశంలో కూడా ఈ పద్ధతినే ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తున్నారు. వెంకాబ్, రాస్, ఇండ్‌బ్రో, హబ్ చిక్స్, అనక్, లోమాన్ పేర్లతో బ్రాయిలర్ కోళ్ళు మార్కెట్‌లో లభ్యమవుతున్నాయి.

కోడి పిల్లల ఎంపిక

తక్కువ రోజుల్లో ఎక్కువ బరువు వచ్చేవిగాను, దాణా వినియోగ సామర్థ్యత మరియు జీవ సామర్థ్యత కలిగినటువంటి లక్షణాలున్న బ్రాయిలరు కోడిపిల్లలను ఎంపిక చేయడం మంచిది. ధర ఎక్కువ అయినను మన్నికైన మేలు జాతి కోడి పిల్లలతోనే బ్రాయిలర్ పెంపకం ప్రారంభించాలి. వ్యాపార దృష్ట్యా నడిచే బ్రాయిలర్ కోళ్ళ ఫారాలన్ని సంకరజాతి కోడి పిల్లలతోనే ప్రారంభించాలి. హేచరీల నుండి కొని, అవి 6 వారాల వయసు రాగానే అమ్మి వేయాలి. సంకరజాతి కోళ్ళను సరఫరా చేయు హేచరీల వివరాలు క్రింది పట్టికలో పొందుపర్చబడ్డవి.

	హేచరీ	ప్రదేశం	మాంసపు జాతి కోడి పిల్లల పేర్లు
1.	వెంకటేశ్వరా హేచరీస్ లిమిటెడ్	హైదరాబాద్	వెంకాబ్
2.	డైమండ్ హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	హైదరాబాద్	వెంకాబ్
3.	కసిలా ఫారమ్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	హైదరాబాద్	హబ్‌చిక్
4.	రాయల్ హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	హైదరాబాద్	వెంకాబ్
5.	జాఫ్వా	హైదరాబాద్	లోమాన్
6.	స్నేహ హేచరీస్	హైదరాబాద్	వెంకాబ్
7.	శ్రీనివాస హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	విజయవాడ	వెంకాబ్
8.	తిరుమల బ్రీడర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	వరంగల్	వెంకాబ్
9.	వి.ఎస్.ఎన్. హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	చిత్తూరు	వెంకాబ్
10.	ఎస్.ఎస్. హేచరీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	స్టేషన్ ఘనపూర్	వెంకాబ్
11.	సుగుణాహేచరీస్	హైదరాబాద్	రాస్

గృహవసతి : బ్రాయిలరు షెడ్డులోనికి స్వచ్ఛమైన గాలి, వెలుతురు ప్రసరించేలా ఉండాలి. ప్రతి కోడికి 1.0 చ. అడుగు నేల కావలసి ఉంటుంది. విక్రయ వసతి గల ప్రాంతాల సమీపాన షెడ్డు నిర్మించాలి. గృహవసతి, ఆర్థిక పరిస్థితిని బట్టి వారానికి ఒక పర్యాయం లేదా రెండు వారాలకొకసారి లేదా నెలకొకసారి కోడిపిల్లలు సరఫరా అయ్యేట్లు, హేచరీస్‌తో ఏర్పాట్లు చేసుకోవాలి. ఈ విధంగా కోళ్ళ ఫారంలో ఎన్ని జట్లు కోళ్ళు ఉంటాయో అన్ని మరియు ఒకటి అదనంగా షెడ్‌లు నిర్మించుకోవాలి. అంటే ఎప్పుడూ ఒక షెడ్ ఖాళీగా ఉంటుందన్నమాట. ఖాళీగా ఉండే షెడ్‌ను తరువాత వచ్చే కోడిపిల్లల జట్టు కొరకు శుభ్రపరచి, బ్రూడరు ఇతర పరికరాలు అమర్చి సిద్ధంగా ఉంచాలి.

యాజమాన్య పద్ధతులు : కోడి పిల్లలు ఉంచవలసిన స్థలాన్ని శుభ్రంగా వేడినీటిలో బట్టల సోడాను కలిపి కడగాలి. మలాథియాన్, సుమిథియాన్ మొదలగు క్రిమి సంహారక మందులు 25 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీళ్ళలో వేసి పిచికారి చేయాలి. పాత స్థలం అయితే బ్లీచింగ్ పౌడరు, సున్నంతో కలిపి వెల్లవేయడం మంచిది. డిసిన్ఫెక్టెంట్ ద్రావకంతో షెడ్డును, పరికరాలను శుభ్ర పరచాలి. ఒక రోజు పిల్లలు హేచరీస్ నుండి సప్లై అయ్యాక, వాటికి కావలసిన వేడి, గాలి, వెలుతురు మరియు గాలిలో తేమ సరిగా ఉండేటట్లు చూడాలి. పిల్లలకు వేడి కలుగజేసేందుకుగాను ఎలక్ట్రికల్ బ్రూడర్లను గాని, గ్యాస్ బ్రూడర్‌లనుగాని అమర్చాలి. ఏ బ్రూడర్ అయినా బల్బుల వేడి మరియు కాంతి కోడిపిల్లలపై కేంద్రీకృతమయ్యేలా చూడాలి. బ్రూడర్స్ లేకున్నా, ఒక ఇన్ఫ్రారెడ్ బల్బ్ ప్రతి 250 పిల్లలకు అమర్చితే సరిపోతుంది. ఇవి అందుబాటులో లేనపుడు మూడు 100 వాట్ బల్బులు అమర్చిన ఎడల 250 కోడి పిల్లలకు సరిపోతుంది. మొదటి వారంలో 35^0 సెల్సియస్ వెచ్చదనాన్ని ఇవ్వాలి. తరువాత ప్రతి వారం 2.8^0 సెల్సియస్ తగ్గిస్తూ 4వ వారం వచ్చే సరికి 25^0 సెల్సియస్ ఉండేట్లు చూడాలి. చలి, ఇతర గాలులు ఎక్కువగా ఉన్నపుడు గ్యాస్ లేదా బొగ్గుల ద్వారా బ్రూడింగ్ చేయడం మంచిది.

బ్రాయిలరు పెంపకంలో మంచి ఫలితాలు కలగాలంటే కోళ్ళకు తగినంత మేత, నీటి స్థలాలను కేటాయించాలి.

కోడి పిల్లల వయస్సు	మేత స్థలం	నీటి స్థలం
6 వారాల వరకు	2 అం.	1 అం.
6 వారాల పైబడి	3 అం.	1 అం.

బ్రాయిలర్ కోళ్ళను కేజెస్‌లో కూడా పెంచడానికి వీలున్నప్పటికి, డీప్ లిట్టరు పద్ధతి ఎక్కువగా వాడుకలో ఉన్నది. కేజెస్‌లో పెంచిన కోళ్ళ ఛాతిపై కందిపోయిన కురుపులు ఏర్పడి, కాళ్ళు కొంకర్లు తిరిగి, మాంసం దిగుబడి మరియు నాణ్యత తగ్గిపోయే అవకాశమున్నది.

బ్రాయిలరు కోళ్ళ పోషణ : ముఖ్యంగా బ్రాయిలరు కోళ్ళ పెంపకంలో 70-75 శాతం ఖర్చు మేతకి అవుతుంది. ఈ కోళ్ళ పెరుగుదల కూడా ఈ దాణా యొక్క పోషక విలువల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అందువలన వీటి దాణా గురించి అధిక శ్రద్ధ వహించాలి. బ్రాయిలరు పెంపకంలో ఎక్కువ లాభాలు గడించాలంటే, మేత ఖర్చు తక్కువయ్యేట్లు చూసుకోవాలి.

బ్రాయిలరు కోళ్ళకు కావలసిన పోషక పదార్థాలన్నింటిని తగు పాళ్ళలో సమకూర్చే కొన్ని దాణా మిశ్రమాల నమూనాలు పట్టికలో ఇవ్వబడినవి. వీటిని రైతులు పాటించవచ్చు. లేదా తమ ప్రాంతంలో తక్కువ ధరకు దొరుకు దినుసులను బట్టి తగు మార్పును చేయవచ్చు. మార్పులు క్రమేపి చేయాలి. దినుసులు ఉత్తమమైన నాణ్యత కలిగి ఉండాలి.

దినుసులు	స్టార్టర్ (0–3 వారాలు)			ఫినిషర్ (4వ వారం నుండి)		
మొక్కజొన్నలు (కిలోలు)	35.0	55.0	58	42.0	62.0	65.0
జొన్నలు/సజ్జలు (కిలోలు)	20.0	–	–	20.0	–	–
నూనె తీసిన సోయా పిండి (కిలోలు)	–	10.0	33.4	–	10.0	24.4
నూనె తీసిన వేరుశనగ పిండి (కిలోలు)	33.2	22.2	–	26.2	15.2	–
నూనె తీసిన ప్రొద్దు తిరుగుడు పువ్వు పిండి (కిలోలు)	–	5.0	5.0	–	5.0	7.0
చేప (కిలోలు)	10.0	5.0	–	10.0	5.0	–
డైకాల్షియం ఫాస్ఫేట్ (కిలోలు)	1.0	1.6	1.9	1.0	1.6	1.9
సున్నపురాయి పొడి (కిలోలు)	0.6	1.0	1.3	0.6	1.0	1.3
ఉప్పు	–	–	0.25	–	–	0.25
సూక్ష్మలవణాల మిశ్రమం (కిలోలు)	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
మెథియోనిన్ (కిలోలు)	0.06	0.06	0.2	0.06	0.06	0.1
విటమిన్ ఎ, బి$_2$, డి$_3$, కె (గ్రాములు)	10	10	10	10	10	10
విటమిన్ బి కాంప్లెక్స్ (గ్రాములు)	10	10	10	10	10	10
విటమిన్ ఇ 50% (గ్రాములు)	2	2	2	2	2	2
కొలిన్ క్లోరైడ్ (గ్రాములు)	100	100	100	100	100	100
కాక్సిస్టాక్/సైగ్రో (కాక్సీడియోస్టాట్) (గ్రాములు)	50	50	50	50	50	50

బ్రాయిలర్ కోళ్ళకు ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడిన స్టార్టరు, ఫినిషర్ దాణాలనే వాడాలి. మొదటి 3 వారాల వరకు స్టార్టర్ దాణా, ఆ తర్వాత ఫినిషరు దాణాలను ఇవ్వాలి. స్టార్టరు దాణాలో మాంసకృత్తులు 22 శాతం, శక్తి కిలో దాణాకు 2900 కిలో కాలరీలు ఉండాలి ఫినిషర్ దాణాలో మాంసకృత్తులు 20 శాతం, శక్తి 3000 కిలో కాలరీలు కిలో దాణాకి ఉండేలా దాణాను తయారు చేసుకోవాలి. అప్పుడే బ్రాయిలరు కోళ్ళ పెరుగుదల సరిగా వుంటుంది. లేనిచో మాంసపు దిగుబడి తగ్గిపోయే ప్రమాదముంటుంది. బ్రాయిలర్ కోళ్ళ దాణాలో 1 లేదా 3 శాతం వరకు నూనె లేదా కొవ్వును వాడి దాణ వినియోగ సామర్థ్యతను పెంచవచ్చు (1.6 నుండి 1.7).

మేలు జాతి బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లలతో ప్రారంభించి, మంచి పోషణ, యాజమాన్యంతో పెరిగిన కోళ్ళ బరువు, మేత వినియోగ వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉంటాయి.

వయస్సు	బరువు	మేత ఖర్చు	బరువుగా మేతమార్పిడి
6 వారాలు	1800 గ్రా.	3600 గ్రా.	1.8
7 వారాలు	2200 గ్రా.	4840 గ్రా.	2.0

రోగాలు

ఎస్చరీషియా కొలై : బ్రాయిలర్ పిల్లల్లో ఈ వ్యాధి తీవ్రంగా వస్తుంది. బాక్టీరియా వల్ల కలిగే ఈ వ్యాధితో బ్రాయిలర్స్‌లో బరువు సరిగ్గా రాకపోవడం వల్ల నష్టం వాటిల్లుతుంది. ఈ వ్యాధి సోకిన కోడి పిల్లలు నీరసంగా ఉండి మేత సరిగా

తినకపోవడం జరుగుతుంది. మరణించిన కోడి పిల్లల ప్రేగులు ఉబ్బి ఉంటాయి. యాంటిబయాటిక్స్ మందులు మేతలో మరియు నీటిలో వాడితే ఈ వ్యాధి సోకిన పిల్లలను కాపాడవచ్చు. త్రాగు నీటితో పాటు సేనిటైజర్ మందును కోళ్ళకు ఇవ్వడం ద్వారా ఈ వ్యాధి రాకుండా నివారించుకొనవచ్చు.

కాక్సీడియోసిస్ : 'ప్రోటోజోవా' వలన సోకే ఈ వ్యాధితో బ్రాయిలర్ పరిశ్రమ తీవ్ర నష్టానికి గురవుతుంది. బ్రాయిలర్స్ అధిక సంఖ్యలో మరణించడం, రోగం నుంచి కోలుకున్న పిల్లల్లో బరువు సరిగా రాకపోవడం జరుగుతుంది. మేతలో "కాక్సిడియోస్టాట్స్" సరియైన మోతాదుల్లో వాడనపుడు గాని, అసలు వాడక పోవడం వలన గాని ఈ వ్యాధి వస్తుంది. 11వ రోజునుండి 8వ వారం లోపల ఎప్పుడైన ఈ వ్యాధి బ్రాయిలర్ పిల్లలకు సోకవచ్చు. రోగం సోకిన పిల్లలు మూలలకు గుమిగూడి సుస్తిగా ఉంటాయి. ఎరుపు వర్ణం గల రెట్టను చూడవచ్చు. మేత మరియు నీరు తక్కువ తీసుకొంటాయి. మరణించిన పిల్లల ప్రేవులు ఉబ్బి రక్తం కలిగి ఉంటాయి. మేతలో మరియు నీటిలో కాక్సీడియోస్టాట్ మందులు తగు మోతాదులో వాడితే ఈ రోగాన్ని నివారించవచ్చు.

ఇన్‌ఫెక్సియస్ బర్సల్ డిసీజ్ (గంబోరో రోగం) : ఈ వ్యాధి బిర్నా వైరస్ ద్వారా కలుగుతుంది. బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లలు 1వ వారం నుండి 2 నెలల వయస్సు వరకు ఈ వ్యాధికి ఎక్కువగా గురవుతాయి. వ్యాధి సోకిన కోడి పిల్లలు 10 నుండి 20 శాతం వరకు చనిపోతాయి. నీళ్ళ విరోచనాలు, సరిగా నిలబడక పోవడం, వణుకుట ఈ వ్యాధి లక్షణాలు. చనిపోయిన కోళ్ళ ఛాతి మరియు తొడ కండరాల మీద రక్తపు చారలు మరియు బర్సా గ్రంధి పుటల్లో కూడా చీము మరియు రక్తపు చుక్కలు కనపడతాయి. ఈ వ్యాధి సోకిన కోడి పిల్లలను వెంటనే వేరు చేయడం ముఖ్యం. రోగపు కోడి పిల్లలను వేరుచేయడం మరియు యాంటిబయాటిక్స్, విటమిన్‌లు నీళ్ళలో కలిపి ఇవ్వటం వలన కొంత ఉపశమనం కలుగుతుంది. ఈ వ్యాధి నివారణకు 10-14 రోజుల్లో ఇంటర్మీడియట్ స్ట్రైన్‌తో టీకాలు వేయవచ్చు.

కొక్కెర రోగం (రానికెట్ రోగం) : ఈ వ్యాధి వైరస్ క్రిముల ద్వారా కలుగుతుంది. 4-5వ రోజు వయస్సు కోడి పిల్లలకు ఎఫ్-1 ఆర్‌డి టీకా వేయించాలి. ఈ మందు వ్యాధి నిరోధక శక్తి 6 వారాల తదుపరి క్షీణిస్తుంది. అందుచేత బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లలను గుడ్ల కోళ్ళ దగ్గరగా పెంచినపుడు, 4వ వారంలో రెండవ ఆర్.డి. టీకా వేయించాలి. ఆర్.డి. వ్యాధి సోకిన బ్రాయిలర్ పిల్లలు కుప్పలు కుప్పలుగా మరణిస్తాయి. మెడలు వాల్చుడం, ఆకుపచ్చ వర్ణంకల విరోచనాలు, సన్నగా మూల్గడం ఈ వ్యాధి లక్షణాలు, వ్యాధి సోకినట్లయితే వెంటనే ఎఫ్-1 ఆర్.డి. టీకా వేయించాలి. సన్నని రక్తపు గడ్డల చుక్కలు జీర్ణాశయ (ప్రొవెంట్రిక్యులస్) లోపలి భాగంలో కనబడతాయి. ప్రేగులోని పొరలు ఎర్రబారటం, గాలి గొట్టాల్లో తెమడ నిండియుండటం, శ్వాస సంచులు ఉబ్బిపేలగా నుండటం. "సీకా" అను పెద్ద ప్రేగుల జంక్షన్‌లో రక్తపుచుక్కలు తప్పకుండా ఉండటం మొదలగునవి మిగతా లక్షణాలు. నివారణకు రోగం సోకిన కోళ్లను వెంటనే వేరు చేయాలి. వేరే వ్యక్తులను కోళ్ళ షెడ్లలోనికి రానివ్వకూడదు. షెడ్డు చుట్టూ రెండు అడుగుల దూరంలో సున్నం, గమాక్సిన్ పౌడరు వేయాలి. ప్రవేశ ద్వారం వద్ద ఫినాయిల్ ఉంచాలి. కోళ్ళలో బలాన్ని కలిగించేందుకు ఇతర రోగాలు నివారించేందుకు నీళ్ళలో యాంటిబయోటిక్స్, విటమిన్లు 10 రోజులు వాడాలి.

సి.ఆర్.డి. (క్రానిక్ రెస్పిరేటరీ డిసీజ్) : బ్రాయిలర్ చిన్న పిల్లల్లో ఈ వ్యాధి తీవ్రంగా వస్తుంది. ముక్కునుండి చీము కారటం, గురక, శ్వాసలో ఇబ్బంది ఈ రోగ లక్షణాలు. బ్రాయిలర్ పిల్లలు బరువు తగ్గుతాయి. మరణించిన పిల్లల గాలి గొట్టాల్లో తెమడ నిండి యుంటుంది. కాలేయంపై తెల్లని పొర వస్తుంది. యాంటిబయాటిక్ మందులు, టయాముటిన్ లేదా టైలాన్ మందులు వాడడం వలన రోగాన్ని వెంటనే నయం చేయవచ్చు.

సి.ఆర్.డి. నివారణ

మందు	నివారణ
ఎ) టియాముటిన్ (45%)	(1000 బ్రాయిలర్ కోళ్ళకి : నీటిలో)
వయస్సు	
మొదటి వారం	రోజుకి 5 గ్రాములు (3 రోజులు)
8/9 రోజు	రోజుకి 5 గ్రాములు (2 రోజులు)
3వ వారం	రోజుకి 25 గ్రాములు (3 రోజులు)
4వ వారం	రోజుకి 20 గ్రాములు (2 రోజులు) తదుపరి 40 గ్రాములు రోజుకు (3 రోజులు)
5 వ వారం	రోజుకి 55 గ్రాములు (3 రోజులు)
6వ వారం	32 గ్రాములు/రోజుకు (2 రోజులు) తదుపరి 65 గ్రాములు రోజుకు (3 రోజులు)
బి) టైలాన్ సోలుబుల్	
1–3 రోజుల వయస్సు	1 గ్రాము/లీటరు నీటిలో (3–5 రోజులు)
8 రోజుల తర్వాత	1 గ్రాము/లీటరు నీటిలో

కొరైజా : కోడి పిల్లలు సరిగా నీటిని, మేత తీసికొనక బరువును కోల్పోతాయి. ముక్కునుండి, కండ్లనుండి నీరు కారుట రోగ లక్షణాలు. కండ్లు ఉబ్బి తెల్లని చీము గడ్డలుగా తయారవుతాయి. మరణసంఖ్య చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. ఒకసారి ఈ వ్యాధి క్రిములు షెడ్డులోనికి ప్రవేశించిన, అన్ని బ్యాచ్‌లకు ఈ రోగం వస్తూనే వుంటుంది. ఒక బ్యాచ్‌లో ఈ వ్యాధి వచ్చినప్పుడు కొద్ది రోజులు షెడ్డు ఖాళీగా పెట్టి, "బ్లోలాంప్"తో నేల, గోడలను కాల్చాలి. సున్నం, గమాక్సిన్, ఫినాయిల్, బ్లీచింగ్ పౌడర్ కలిపి వెల్లవేయాలి. లిట్టరు ఎల్లప్పుడు పొడిగా ఉండేలా చూడాలి. రోగం సోకిన పిల్లలకు హెూస్టసైక్లిన్, ఫ్లాక్సెడ్ లేక ఇతర యాంటిబయాటిక్ మందులు విటమిన్‌తో కలిపి వారం రోజులు వాడిన ఎడల పూర్తిగా నయమవుతుంది.

బ్రాయిలర్ పెంపకంలో మెళకువలు

1. ప్రతి బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లకు 1 చదరపు అడుగు స్థలం కేటాయించాలి.
2. ప్రతి 500 కోళ్ళకు ఒక పార్టిషన్ చేయాలి.
3. రాత్రిళ్ళు తప్పకుండా లైట్లు వేయాలి. దీని వలన మేత తినేందుకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది.
4. 2–3 చదరపు అంగుళాల మందంగా లిట్టరు ఉండాలి. అది ఎల్లప్పుడు పొడిగా వుండాలి.
5. నీటి తొట్లు, మేతతొట్లు ఎల్లప్పుడూ నిండి ఉండాలి.
6. సరిగా పెరగని పిల్లలను వేరుచేసి, మేత, నీరు వేరే ఏర్పాటు చేయాలి.
7. బ్రాయిలర్ పిల్లలు స్టార్టర్ మేత 1.5 కిలోలు తినగానే ఫినిషర్ మేతకు మార్చాలి.
8. కాక్సిడియా వ్యాధి నివారణ మందులు మేతలో 6 వారాల వరకు వాడాలి.

బ్రాయిలర్ కోళ్ళకు వాడవలసిన మందులు

1. మొదటి రోజు వాడే మందులు

ఎ) ఆంటిబయాటిక్ మందులు కోళ్ళవైద్య నిపుణుల సలహామేరకు వాడాలి.

బి) వైటాబ్లెండ్ లేక రోవిసాల్ 'ఎ'ని ప్రతి 100 పిల్లలకు 2 మి.లీ. చొప్పున 5 రోజులు వాడాలి.

2. వారం రోజుల తర్వాత వాడే మందులు

1. ఎడ్క్ ఇసి మందులు ప్రతి 100 పిల్లలకు 2 మి.లీ. చొప్పున నీటిలో కలిపి వాడాలి.
2. బి-కాంప్లెక్సు 5-10 మి.లీ. ప్రతి 100 పిల్లలకు ఇవ్వాలి.

విక్రయించటం

బ్రాయిలరు కోళ్ళు త్వరగా పెరుగుతాయి. కాబట్టి 40 లేక 45 రోజుల్లో విక్రయించడం లాభదాయకంగా ఉంటుంది. ఏది ఏమైన బ్రాయిలరు కోళ్ళను 45 రోజుల కంటే ఎక్కువగా ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ఉంచరాదు. ఆ విధంగా ఉంచినట్లయితే తిన్న దాణాకు అనుగుణంగా బరువు పెరగక రైతులు నష్టపోవలసి ఉంటుంది.

బ్రాయిలర్ పెంపకంలో ఆదాయ, వ్యయపట్టిక (1000 బ్రాయిలర్ కోళ్ళకు)

		(రూపాయలు)
ఎ.	**ప్రారంభపు పెట్టుబడి**	
1.	కోళ్ళ షెడ్డుకు కావలసిన భూమి 1/4 ఎకరం	స్వంత స్థలం
2.	కోళ్ళ షెడ్డు, 1 చ.అ. కోడికి 150 రూపాయల చొప్పున	1,50,000.00
3.	బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లలు ఒకటి 16,00 రూ. చొప్పున	16,000.00
4.	కోళ్ళ దాణా 12,00 రూ. కిలో చొప్పున 3.5 కిలోలు 6 వారాల్లో	42,000.00
5.	పరికరాలు 15.00 రూ.లు కోడికి చొప్పున	15,000.00
6.	పనివారి జీతం 6 వారాల వరకు రూ. 70/రోజుకు	2,940.00
7.	వివిధ ఖర్చులు (లిట్టరు, మందులు, కరెంటు మొదలగునవి) కోడికి 5 రూ. చొప్పున	5,000.00
	ప్రారంభపు పెట్టుబడి	**2,30,940.00**
బి.	**తదుపరి ప్రతి బ్రాయిలర్ బ్యాచ్ పెంచటానికయ్యే ఖర్చు**	
1.	బ్రాయిలర్ కోడి పిల్లలు	16,000.00
2.	కోడిమేత	42,000.00
3.	వివిధ ఖర్చులు	5,000.00
4.	డిప్రిషియేషన్ షెడ్డుపై 10 శాతం చొప్పున 2 నెలలకు	2,500.00
5.	డిప్రిషియేషన్ పరికరాలపైన, 15 శాతం చొప్పున 2 నెలలకు	375.00
6.	ప్రారంభపు 2,30,940.00పై వడ్డీ, 12 శాతం చొప్పున 2 నెలలకు	4,619.00
	మొత్తం ఖర్చు 960 బ్రాయిలర్ కోళ్ళ కయ్యే ఖర్చు	**70,494.00**
సి.	**ఆదాయం**	
1.	బ్రాయిలర్ కోళ్ళు అమ్మటం వలన రూ. 50 కిలో కోడి చొప్పున 1.7×50×960	81,600.00
2.	లిట్టరు అమ్మటం వలన ఒక టన్ను (ఒక టన్ను లిట్టరు రూ. 800 చొప్పున)	800.00

3. గోనె సంచులు అమ్మటం వలన 8 రూ. ఒక సంచి చొప్పున --------------------- 448.00

మొత్తం ఆదాయం -- 82,848.00

ఖర్చు, ఆదాయం పట్టిక

1. మొత్తం ఆదాయం -- 82,848.00
2. మొత్తం ఖర్చు --- 70,494.00

నికరాదాయం 1000 బ్రాయిలర్లపై ------------------------------------ 12,354.00

ఒక బ్రాయిలర్ కోడిపై నికరాదాయం ------------------------------------- 12.35

పై ఆదాయం, వ్యయ పట్టిక యందు 5 శాతం బ్రాయిలర్ కోళ్ళు చనిపోయినట్లు భావించబడింది. 2 శాతం బ్రాయిలర్ కోడిపిల్లలు అదనంగా ఇస్తారు. బ్రాయిలర్ ఉత్పత్తి మొత్తం ఖర్చులో దాణా ఖర్చు దాదాపు 75 శాతం పైబడి ఉంటుంది. అందుచేత తక్కువ దాణా తిని ఎక్కువ మాంసం ఉత్పత్తి చేసిన యెడల ఆ కోడి జాతి శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పవచ్చు.